HOMILIA

SANCTISS. DOMINI NOSTRI

CLEMENTIS XI.

PONT. MAX.

HABITA

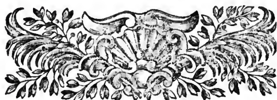
IN FESTO SANCTORUM APOSTOLORUM

PETRI, ET PAULI

Inter Missarum Solemnia

IN SACROSANCTA BASILICA VATICANA

ANNO DOMINI MDCCVII.

FLORENTIÆ. M.DCC.VII.
TYPIS REGIÆ CELSITUDINIS
Apud Antonium Mariam Albizzini.

Superiorum Permissu.

Bi primùm Apostolici cœtus Prĩceps humani generis Reparatori Discipulos suos interroganti, quẽ ipsi eum esse dicerent, fideli, ac liberâ confessione respondit: *Tu es* [a] *Christus Filius Dei vivi*; beatus illicò à Domino prædicatur, Petrus dicitur, fœlix [b] ædificandæ Ecclesiæ fundamentum in novi nominis nuncupatione constituitur, cęlestis Regni Claviger denunciatur, ligandorumque, [c] ac solvendorum arbiter, mansurâ etiam in Cœlis judiciorum suorum definitione, præficitur. Tanti fuit, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, tanti fuit generosus ille fidei ardor, quo Petrus, virtute [d] indutus ex alto, aliorum Christi Discipulorum tarditatem præveniens; ac omnia [e] humanarum opinionum incerta transcendens, impavidâ voce festinanter pronunciavit: *Tu es Christus Filius Dei vivi*; digna sanè fidei vox, quam nec caro,

[a] *Matth. 16. 16.*

[b] *Ex S. Hilar cap 16. in Matth.*

[c] *S Leo ser. 2. in anniverf. di. assumptionis suæ ejr. med.*

[d] *Ex Luc. cap. 24. v. 49.*

[e] *S. Leo. ibid.*

nec ſanguis Galilæo Piſcatori revelavit, ſed divinus Pater, qui in Cœlis eſt, Apoſtolico [f] cordi inſpiravit. Hæc ſcilicet fides naturæ fines excedens, ac humanæ rationis terminos ſupergrediens, arcana detegit, attingit [g] inacceſſa, deprehendit ignota, comprehēdit immenſa, noviſſima apprehendit, ipſam etiam æternitatem ſuo vaſtiſſimo ſinu circumcludit. Hæc fides educens nos de [h] terrâ Ægypti, monſtranſque nobis iter in deſerto, per diem in columnâ nubis, & per noctem in columnâ ignis, navis [i] tutiſſima eſt, quæ ducit ad portum: via eſt, [k] qua Verbum Dei aſcendit ad cor: lampas [l] eſt, quæ animam illuſtrat: ſcutum eſt, [m] quo ignea nequiſſimi hoſtis tela retunduntur: oſtium [n] eſt, per quod vitam ingredimur, & ad filiorum Dei [o] conſortium pervenimus. Hæc eſt, quæ cęcos [p] illuminat, infirmos ſanat, pœnitentes reparat, juſtos roborat, martyres coronat. Hæc fides terrena ſpernens, cœleſtia reſpiciens, mollia [q] calcat, aſpera tolerat, in proſperis non erigitur, in adverſis non deiicitur. Hæc fides pietatem afferit, ſanctitatem [r] firmat, calamitates [ſ] expellit, fœlicitatē conci-

f Ex S. Leone ibidem.
g S. Bernar. ſer. 76. ſup. cant.
h Exod. c. 13. v. 14. & 21.
i S. Jo. Chryſoſtom. Hom. 5. ſup. 1. Tim. circ. med.
k Gloſ. interl. ſuper Matt cap. 3.
l Ex S. Jo. Chryſ. Hom. 52. ſup c. 25. Matth oper imperf. ante medium.
m Epheſ. c. 6. v. 16
n Ex Euſeb Emiſſ. in Homil. 2. de Symb.
o Conc. Trid. ſeſſ. 6. de juſtificat c. 8.
p S. Auguſt. de verb. Apoſt. ſer. 1. in fin.
q S. Thom. de Villanov. in oct. Paſch.
r S. Joan. Chryſ. ſerm. de fid. Abrah. in princ.
ſ Ex Philon. Jud. lib. de Abrahā ſub fin.

ciliat. Ipsa est humanæ [t] salutis initium, origo justitiæ, columen veritatis, altissimum [u] Dei donum, Religionis basis, virtutum [x] omnium mater, & radix, totius denique Christiani [y] ædificii, hoc est, omnis gratiæ, gloriæque omnis constans, ac solidum fundamentum. Hæc fides [z] Diabolum vincit, & captivorum ejus vincula dissolvit. Hæc erutos Mundo inserit Cœlo, & portæ Inferi adversus eam prævalere non possunt. Hæc est [aa] victoria, quæ vincit Mundum, fides nostra; Petri fides, Sancta fides, divina fides, sine qua nihil sanum, nihil sanctum, nihil tutum, nihil bonum, [bb] nihil purum est, nihil est vivum. Sed heu! quot, quanta, & quàm gravia in hujus nunc fidei trepidâ facie vulnera cernimus, & dolemus! Quàm degenerem ab eâ exhibet indolem, quam in suâ spirabat infantiâ! Quàm discolor ab illo nunc tempore aspicitur, quo pro eâ fortiter asserendâ invicti Christi pugiles ligabantur, [cc] includebantur, cædebantur, torquebantur, laniabantur, trucidabantur, in usum nocturni luminis urebantur; & tamen adhuc multiplicabantur. Neque enim

t Conc. Trid. ubi supr. & S. Augustin. vel S. Fulg. de fide ad Petrum post init. prolog.

u Ex S. Bonavent. ser. 1. de plur. mart. 18. in ord.

x Clem. Alexan. lib. 2. stromat. longè ante med. & S. Ambr. l. 2. de Cain, & Abel c. 9. ante med.

y Ex S. Bernardin. Sen. ser. 4 art. 1. cap. 1.

z S. Leo d. ser. 2. in anniversar die assumpt suæ

aa 1. Joan. c. 5. v. 4.

bb Ex S. Leon. serm. 4 in Nativ. Domini in fin.

cc S August. de Civ. Dei lib 22. c 6. circa med.

ullo

nullo crudelitatis [dd] genere destrui potuit Sacramento Crucis Christi fundata Religio. Non minuta fuit persecutionibus Ecclesia, sed aucta; semperque apparuit Dominicus ager segete ditiori vestitus, dum grana, quæ singula cadebant, multiplicata nascebantur. Quàm alienæ sunt hodie timidæ fidelium viæ ab eorum semitis, qui magisterio [ee] Apostolicæ illius vocis imbuti: *Tu es Christus Filius Dei vivi*: ibant [ff] gaudentes à conspectu Concilii, quoniam digni habiti fuerant pro nomine Jesu contumeliam pati. Multitudinis [gg] credentium, charitate [hh] fraternitatis se invicem diligentium, erat tunc cor unum, & anima una; Quot nunc armorum, & discordiarū flammis, quot irarum, & bellorum facibus universa penè ardet Christiana Respublica! Tenera erat fides, & lactens, cum nascentis Ecclesiæ Proceres non alio consilio Regna, & Imperia inter se partiebantur, nisi ut illa Evangelicæ veritatis luce illustrarent, charitate foverent, sudore, & sanguine fœcundarent. Adultâ nunc, immò & annosâ jam fide, quæ & qualia sint eo-

dd S. Leo ser. 1. in natali SS. Apostolor Petri & Pauli versus fine.

ee Ex S. Leon. d ser. 3. in anniver. die assumpt. suæ.

ff Act. c. 5. v. 41.

gg Act. c. 4. v. 32.

hh Roman. c. 12. v. 10.

eorum ſtudia, qui de Regnis, & Imperiis tantâ contentione decertant, ſcrutari refugimus, ne diutiùs in hoc inviſo argumento verſemur, cogamurque noſtra vulnera ad impatientiam doloris exaſperare. Obſcuratum eſt,[ii] Dilectiſſimi, obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus. Refrigeſcente[kk] ſcilicet charitate, decolor evaſit fides, & exanimis. Quis enim[ll] ſalubriter fidelis eſt, niſi eâ fide, quæ per dilectionem[mm] operatur? Vita corporis[nn] eſt anima; vita fidei eſt charitas. Si itaque charitatem non habemus, non in hoc nobis[oo] nomine quod Chriſtiani dicimur, blandiamur; ſed potiùs propter hoc ipſum nos judicandos eſſe credamus, quia nomen nobis falsò vindicamus, alienum. Nomen[pp] habent, quod vivant, & mortui ſunt, qui confitentur[qq] ſe noſſe Deum, factis autem negant. Hinc admirabili nexu irroratus è Cęlo divinus Spiritus ignem ſociavit, & linguas. Vera ſiquidem fides eſt, quæ charitatis ignem cùm voce Religionis conjungit: Vera[rr] fides eſt, quæ in hoc, quod verbis dicit, operibus non contra-

[ii] Thren. cap. 4. v. 1.
[kk] Ex S. Bernar. ser. 1. de resurr.
[ll] S. August. tract. 87. in Joan.
[mm] Galat. cap. 5. v. 6.
[nn] S. Bernard. ibid.
[oo] Ex S. August. de vita Christiana c. 6. in princ.
[pp] Ex Apoc. cap. 3. v. 1.
[qq] Tit. cap. 1. v. 16.
[rr] S Gregor. Hom. 29. in Ascension. Dom.

tra-

tradicit. Qui igitur Petri fidem tenemus, Petri etiam charitatem æmulemur: charitatem, quæ [ff] nunquam excidit: charitatem, quæ foras [tt] mittit timorem: charitatem, quæ operit [uu] multitudinem peccatorum. Hanc Petrus ipse, precibus nostris assuetus, nobis impetrare dignetur ab eo, quem Filium Dei vivi primus promulgavit, quemque se plus [xx] aliis diligere trinâ confessione nunciavit; ut ita induti [yy] loricam fidei, & charitatis, per bona opera, juxta ejusdem Petri monitum, [zz] certam nostram vocationem, & electionem faciamus, eique in omnibus placere contendamus, qui nunquam [aaa] suâ gubernatione destituit, quos in soliditate suæ dilectionis instituit.

ff 1 Corint. c. 13. v. 8.

tt 1. Joann. cap. 4. v. 18.

uu 1. Petri cap. 4. v. 8.

xx Ex Ioan. c. 21. v. 15. & seq.

yy 1. Thessal. cap. 5. v. 8.

zz 2. Petri cap. 1. v. 10.

aaa Ecclef. in orat. Dominicę infra oct. Corporis Christi.

